

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет інформаційних технологій та управління
Кафедра фінансів та економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 14 » 20 21 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

для студентів

спеціальностей 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 072.00.01 Фінанси і кредит

Київ – 2021

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Прод. № 298/21
(підпис) (прізвище, ініціали)
«   » 20 21 р.

Розробники:

Жукова Юлія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Жукова Юлія Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економіки Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фінансів та економіки

Протокол від 13 січня 2021 р. № 1.

Завідувач кафедри О.О. Сосновська

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 072.00.01 Фінанси і кредит

13.01. 2021 р.

Керівник освітньої програми О.О. Сосновська
(підпис)

Робочу програму перевірено

    .   . 20   р.

Заступник директора/декана І.Ю. Мельник
(підпис)

Пролонговано:

на 20   /20   н.р.   (підпис) ((ПІБ)), «   » 20   р., протокол №

на 20   /20   н.р.   (підпис) ((ПІБ)), «   » 20   р., протокол №

на 20   /20   н.р.   (підпис) ((ПІБ)), «   » 20   р., протокол №

на 20   /20   н.р.   (підпис) ((ПІБ)), «   » 20   р., протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	42	
Модульний контроль	6	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	42	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Економіка підприємства - наука про ефективність виробництва, шляхи і методи досягнення підприємством найкращих результатів при найменших затратах.

Предметом дисципліни є методи і способи раціонального поєднання та ефективного використання всіх елементів виробничого процесу на рівні підприємства.

Об'єктом вивчення є підприємство як первинна ланка економічної системи, при цьому розглядаються економічні суб'єкти реального сектору економіки незалежно від виду діяльності, форм власності та розмірів.

Мета дисципліни – набуття студентами знань з розділів прикладної економіки, організації та ефективності господарювання на рівні первинної ланки національної економіки, оволодіння теоретичними та практичними навичками з управління господарською діяльністю підприємства в умовах ринкового середовища.

Завдання дисципліни базуються на послідовному викладенні окремих розділів і тем, які охоплюють матеріал від загальної характеристики підприємства як суб'єкта господарювання, до поглибленого вивчення спеціальних питань, які стосуються формування та використання ресурсів підприємства, оцінки їх ефективності, безпосередньо організації й результативності (економічної та соціальної ефективності) виробництва, формування витрат та результатів підприємства, інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства, якості та конкурентоспроможності продукції.

У результаті вивчення курсу студент повинен **знати**:

- суть підприємства, взаємозв'язок його внутрішніх елементів та зовнішнього середовища;
- специфіку управління, планування та прогнозування на різних етапах життєвого циклу підприємства;
- склад, шляхи формування, методи оцінювання та ефективного використання виробничих ресурсів (основних фондів, оборотних засобів, нематеріальних активів, робочої сили);
- особливості здійснення інвестиційної та інноваційної політики на підприємстві;
- показники оцінки ефективності використання окремих видів виробничих ресурсів та діяльності підприємства в цілому;
- основні законодавчо-нормативні акти, які регулюють діяльність сучасних підприємств на території України.

Студент повинен **вміти**:

- приймати науково обґрунтовані господарсько-управлінські рішення в умовах ринкової економіки;
- спрямовувати свої вміння і знання на отримання заздалегідь окреслених результатів господарювання шляхом оптимального використання трудових, матеріальних, фінансово-кредитних та інших ресурсів підприємства;
- самостійно здійснювати розрахунки та аналіз основних фінансово-економічних показників, які характеризують діяльність сучасного підприємства.

Відповідність дисципліни «Економіка підприємства» (ОДФ.04) **компетентностям.**

- Загальні:

ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 8 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10 Здатність працювати у команді.

ЗК 11 Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК 12 Здатність працювати автономно.

- Фахові:

ФК 1	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
ФК 7	Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

Програмні результати навчання:

ПР 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами та різних рівнях економічних систем.

ПР 10. Формувати та аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР 15. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР 17. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР 20. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР 21. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	Аудиторні				самостійна	контроль
лекції		семінари	практичні	модульні			
Змістовий модуль I. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА							
Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання.	10	2		2		6	
Тема 2. Управління підприємством	9	2		2		5	
Тема 3. Прогнозування та планування діяльності підприємства	9	2		2		5	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом	30	6		6	2	16	
Змістовий модуль II. РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА							
Тема 4. Основні фонди підприємства	8	2		2		4	
Тема 5. Оборотні засоби та нематеріальні активи підприємства	8	2		2		4	
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	12	4		4		4	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом	30	8		8	2	12	
Змістовий модуль III. НАПРЯМИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА							
Тема 7. Собівартість, ціна, якість і конкурентоспроможність продукції	8	2		2		4	
Тема 8. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства	8	2		2		4	
Тема 9. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства.	7	2		2		3	
Тема 10. Реструктуризація та санація суб'єктів господарювання. Банкрутство та ліквідація підприємств (організацій)	5	2				3	
Модульна контрольна робота	2				2		
Разом	30	8		6	2	14	
Підготовка та проходження контрольних заходів - екзамен	30						30
Усього	120	22		20	6	42	30

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання.

Поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Головні напрями діяльності підприємства.

Правові основи функціонування підприємств в Україні. Огляд законодавчо-нормативних актів, які визначають функціонування підприємств в Україні. Статут підприємства. Колективний договір та інші правові документи, що регулюють окремі напрями діяльності підприємства.

Класифікація підприємств за такими ознаками: мета і характер діяльності; форма власності майна; належність капіталу; правовий статус і форма господарювання; галузево-функціональний вид діяльності; технологічна (територіальна) цілісність та ступінь підпорядкування; розміри та чисельність працівників.

Добровільні та інституційні об'єднання підприємств (організацій). Сучасні форми добровільного та інституційного об'єднання підприємств та організацій (асоціації, консорціуми, концерни, корпорації, фінансово-промислові групи, холдинги).

Поняття і загальна характеристика ринкового середовища функціонування підприємств.

Тема 2. Управління підприємством.

Суть управління підприємством. Функції та характерні риси сучасного управління підприємством.

Еволюція концепцій управління: раціоналістична концепція управління, неформальна концепція управління. Принципи управління. Зміст та сфери застосування економічних, організаційних та соціально-психологічних методів управління.

Поняття організаційних структур управління. Характерні риси, переваги та недоліки лінійної, лінійно-функціональної, функціональної, дивізійної, матричної організаційних структур.

Поняття та типи виробничої структури підприємства. Цехова та безцехова виробничі структури. Предметна, технологічна та змішана виробничі структури.

Тема 3. Прогнозування та планування діяльності підприємства.

Суть процесу прогнозування діяльності підприємства. Етапи прогнозування: формування інформаційної бази прогнозу; аналіз об'єкта прогнозу та вивчення зовнішнього середовища і його впливу на об'єкт прогнозування; визначення прогнозованої траєкторії об'єкта; прийняття рішень на підставі прогнозованої інформації; оцінка якості прогнозу.

Методи прогнозування.

Планування як центральна функція управління. Принципи та методи планування. Система планів підприємства, їх взаємозв'язок.

Принципи планування: принцип єдності, інтеграції, безперервності, збалансованості, гнучкості планування.

Методи планування.

Стратегічне планування: суть, етапи. Види базових стратегій та типи стратегій розвитку підприємства.

Тактичне планування та оперативне планування. Суть диспетчерського регулювання та календарного планування.

Бізнес-план як сучасний комплексний документ, необхідність та цілі його розробки. Типова структура бізнес-плану.

Поняття та складові елементи виробничої програми підприємства. Натуральні та вартісні показники виробничої програми, методики їх розрахунку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 4. Основні фонди підприємства

Оцінка, класифікація і структура основних фондів. Поняття “оцінка основних фондів”. Первісна, відновна, балансова, ліквідаційна та залишкова вартість основних фондів. Видова класифікація основних фондів.

Фізичне (матеріальне) та моральне (економічне) спрацювання основних фондів. Моральний знос першого та другого роду. Амортизація основних фондів. Методи нарахування амортизації: прямолінійний, зниження залишкової вартості, прискореного зниження залишкової вартості, кумулятивний, виробничий метод.

Характеристики процесу відтворення основних фондів: просте та розширене, інтенсивне та екстенсивне. Система показників відтворення, оснащеності та ефективності використання основних фондів. Напрями інтенсифікації відтворення та шляхи кращого використання основних фондів підприємства.

Тема 5. Оборотні засоби та нематеріальні активи підприємства

Структура та класифікації оборотних засобів підприємства.

Елементний склад оборотних фондів: характеристика виробничих запасів, напівфабрикатів власного виготовлення, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів.

Сутнісна характеристика фондів обігу. Функціональна та елементна структура фондів обігу.

Нормовані оборотні засоби. Методи розрахунку нормативів оборотних засобів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого розрахунку). Обчислення нормативів оборотних засобів. Виробничі запаси та їх види. Визначення загального нормативу оборотних засобів для підприємства.

Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) і завантаження,

тривалість одного обороту в днях, рентабельність, методика їх обчислення. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів.

Нематеріальні активи підприємства. Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства, їх вплив на конкурентоспроможність продукції на ринку. Об'єкти авторського права, об'єкти промислового права, об'єкти суміжних і похідних прав, інші нематеріальні активи. Елементний склад нематеріальних активів.

Методи оцінки вартості ліцензій, патентів, та інших об'єктів інтелектуальної власності: витратний, прибутковий, ринковий. Вибір між роялті та паушальними платежами.

Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці.

Поняття, класифікації і структура персоналу підприємства. Категорії персоналу підприємств (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями, спеціальностями, кваліфікацією, віком, стажем роботи.

Кількісні та якісні показники оцінки змін персоналу підприємства.

Продуктивність праці як економічна категорія. Методи розрахунку продуктивності праці (трудовий, натуральний та вартісний). Зовнішні та внутрішні чинники зростання продуктивності праці.

Поняття оплати праці. Основна і додаткова заробітна плата.

Складові тарифної система: тарифна ставка, тарифна сітка, тарифно-кваліфікаційний довідник, схема посадових окладів. Основні форми оплати праці: погодинна та відрядна. Розрахунок заробітку робітників за прямої погодинної та погодинно-преміальної систем. Відрядна форма: розрахунок заробітків за простої відрядної, відрядно-преміальної, відрядно-прогресивної, непрямої відрядної, бригадної систем. Сучасні тенденції у застосуванні форми заробітної плати.

Безтарифні системи оплати праці: колективна форма оплати праці, контрактна система. Сутність і роль участі працівників фірми у прибутках (доходах). Системи участі працівників у прибутках.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III НАПРЯМИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Тема 7. Собівартість, ціна, якість і конкурентоспроможність продукції

Витрати на продукування виробів (послуг). Їх класифікація і структура. Поточні витрати (собівартість продукції) як комплексний економічний показник.

Кошторис виробництва і собівартість товарної продукції. Зміст і методика обчислення кошторису виробництва. Розрахунки кошторису виробництва за окремими економічними елементами. Виробнича та повна собівартість продукції.

Обчислення собівартості окремих виробів. Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Типова номенклатура калькуляційних статей витрат.

Ціни на продукцію. Види цін (тарифів) і сфери їх застосування. Методи встановлення цін: на основі витрат, на основі попиту, на основі конкуренції. Типи цінової політики підприємства.

Якість і конкурентоспроможність продукції (послуг). Якість продукції як економічна категорія. Показники якості продукції та їх характеристика. Методи оцінки якості продукції. Поняття і визначення рівня конкурентоспроможності продукції. Технічні, організаційні та соціальні шляхи (заходи) підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємств України.

Стандартизація і сертифікація продукції (послуг). Застосовувані в Україні стандарти: державні стандарти, технічні умови, класифікатори, кодекси ustalеної практики. Поняття та економічне значення сертифікації продукції. Обов'язкова і добровільна сертифікація виробів в Україні.

Тема 8. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства

Поняття, склад і структура інвестицій. Сутнісна характеристика інвестицій. Функціонально – елементний склад інвестицій підприємства. Внутрішні та зовнішні джерела інвестування.

Оцінка ефективності інвестицій. Методика оцінки ефективності виробничих інвестицій за умов ринкових відносин з урахуванням грошових потоків, ставки дисконту (капіталізації), господарського ризику та інфляції. Показники оцінки ефективності виробничих інвестицій: чистий приведений дохід, індекс дохідності, період окупності, внутрішня норма дохідності.

Суть, складові фінансового ринку. Інструменти ринку грошей, кредитного та фондового ринку.

Поняття і змістова характеристика інноваційних процесів. Види інновацій. Показники ефективності інновацій.

Тема 9. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства.

Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Джерела формування прибутку підприємства. Види прибутку та методика їх розрахунку.

Оцінка фінансово-економічного стану підприємства. Основні напрями діяльності, що забезпечують фінансово-економічний стан підприємства. Методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Групи показників для оцінки фінансового стану: показники фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, прибутковості (рентабельності), ділової активності, методика їх обчислення.

Тема 10. Реструктуризація та санація суб'єктів господарювання. Банкрутство та ліквідація підприємств (організацій)

Сутнісна характеристика реструктуризації підприємств.

Розробка і реалізація програми (бізнес-проекту) реструктуризації різних організаційних утворень. Форми реструктуризації суб'єктів господарювання.

Санація (фінансове оздоровлення) господарюючих суб'єктів. Типи санації та рішення про проведення санації. Етапи виконання програми санаційних заходів фінансово-економічного характеру. Ефективність санації господарюючих суб'єктів.

Банкрутство підприємств як економічне явище. Симптоми прояву банкрутства. Процедура офіційного порушення справи про визнання банкрутом того чи іншого підприємства. Етапи судової справи про банкрутство.

Організація і наслідки ліквідації збанкрутілих підприємств (організацій). Загальна характеристика процесу організації ліквідації (припинення діяльності) збанкрутілого суб'єкта господарювання. Управління майном боржника та оцінка можливих наслідків ліквідації збанкрутілих підприємств. Черговість задоволення вимог кредиторів. Форми ліквідації підприємств – банкрутів: фізичне припинення діяльності, розпродаж майна “з молотка”, перепрофілювання діяльності зі зміною власника тощо.

Практичні заняття проводяться в **Центрі економічної дидактики**.

Зі змістового модуля 1 (тема 2) передбачається проведення навчально-практичної дискусії «Побудова оптимальної оргструктури управління підприємством» - 2 год.

Зі змістового модуля 2 (теми 4 та 5) передбачається проведення практично-розрахункової роботи «Відбір даних, розрахунок та аналіз показників ефективності використання ресурсів підприємства» - 4 год.

Зі змістового модуля 3 (теми 8 та 9) передбачається проведення практично-розрахункової роботи «Відбір даних, розрахунок відповідних показників та аналіз фінансового стану підприємства» - 4 год.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4	4	4
Відвідування практичних занять	1	3	3	4	4	3	3
Робота на практичному занятті	10	3	30	4	40	3	30
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено					
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	Не передбачено					
	Разом	-	76	-	88	-	82
Максимальна кількість балів: 246							
Розрахунок коефіцієнта: $246:60=4,1$							
Екзамен: 40							
Загалом: 100							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання.

Ознайомитись та законспектувати основні положення Закону України "Про підприємства в Україні", Закону України "Про господарські товариства", Закону України "Про підприємництво".

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 2-3) бали, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Тема 2. Управління підприємством.

Питання для самостійного опрацювання:

Підготуватись до дискусії (законспектувати або зібрати матеріал) за питаннями:

1. Принципи та етапи процесу побудови організаційних структур управління виробничим підприємством.
2. Особливості формування організаційних структур управління новостворюваних підприємств.
3. Спрямованість та ефективність адміністративної реформи в Україні.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 2-3) бали, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Тема 3. Прогнозування та планування діяльності підприємства

Питання для самостійного опрацювання:

1. Види стратегій підприємства.
2. Види бізнес-планів. Ознайомитись (через Internet) з конкретними бізнес-планами, оцінити та підготувати власний бізнес-план (на рівні ідеї, без розрахунків)

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 2-3) бали, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Тема 4. Основні фонди підприємства

1. Самостійно опрацювати та законспектувати питання «Видова (технологічна) структура основних засобів, чинники та тенденції її динаміки на виробничих підприємствах»

2. Розв'язок задач:

Задача 1:

Підприємство закупило обладнання вартістю 40 тис. грн. з нормативним терміном експлуатації 5 років (основні фонди належать до групи 4). Розрахувати щорічні амортизаційні відрахування такими методами:

1. прямолінійним (рівномірним);
2. методом зниження залишкової вартості;
3. методом прискореного зниження залишкової вартості;
4. кумулятивним методом;

5. податковим методом.

Задача 2:

На підприємстві "Борекс" вартість основних фондів на початок звітного року становила 8136 тис. грн. З 1 травня того самого року виведено основних фондів на загальну суму 1235 тис. грн., а з 1 листопада введено в дію нових основних фондів вартістю 1450 тис. грн. Обсяг реалізованої продукції становить 9132 тис. грн., а загальна чисельність працівників - 250 чоловік.

Розрахувати:

- 1.) середньорічну вартість основних фондів;
- 2.) коефіцієнти оновлення та вибуття;
- 3.) фондівдачу і фондомісткість продукції;
- 4.) фондоозброєність праці.

Задача 3:

Визначити величину морального зносу першого роду, якщо первісна вартість основних фондів складає 6 тис грн., а відновна вартість основних фондів 4,88 тис грн.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 2 бали за конспект теоретичного питання та 3 балів за задачі (по 1 балу за задачу).

Оцінка 2 бали виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований. Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 1 бал), якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 1 бал за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 балів.

Тема 5. Оборотні засоби та нематеріальні активи підприємства

1. Ознайомитись та законспектувати основні положення Закону України «Про авторське право та суміжні права», 02.11.2000; Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», 12.07.2000; Закону України. «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», 1.07.1994; Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», 1.01.1997.

2. Розв'язок задач:

Задача 1:

У першому кварталі підприємство реалізувало продукції на суму 250 тис. грн., середньо квартальний залишок оборотних засобів склав 25 тис. грн. У другому кварталі обсяг реалізації продукції збільшився на 10 %, а тривалість одного обороту оборотних засобів скоротився на 1 день. Визначити:

- 1) коефіцієнт оборотності оборотних засобів, коефіцієнт завантаження; тривалість одного обороту у першому кварталі;
- 2) коефіцієнт оборотності оборотних засобів, коефіцієнт завантаження; величину середньо квартального залишку оборотних засобів у другому кварталі

Задача 2:

Чиста вага деталі, виготовленої зі сталі 100 кг., норма витрат сталі 115 кг., випускається 5000 виробів на рік. Постачання сталі здійснюється один раз у квартал. Транспортний запас три дні. Визначити розмір виробничого запасу.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 3 бали за конспект теоретичного питання та 2 балів за задачі (по 1 балу за задачу).

Оцінка 3 бали виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований. Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 1-2 бали), якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 1 бал за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 балів.

Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці

1. Ознайомитись та законспектувати основні положення Закону України “Про оплату праці” та Закону України “Про охорону праці” .

2. Розв’язок задач:

Задача 1:

Робітник протягом місяця за 180 год. роботи виготовляє 360 деталей. При здійсненні заходів щодо поліпшення організації робочих місць трудомісткість виготовлення кожної деталі знизилась на 0,1 год. Скільки деталей він виготовить в нових умовах праці і на скільки відсотків підвищиться його продуктивність праці?

Задача 2:

Планова трудомісткість одного виробу дорівнює 0,8 н-год., річний обсяг виробництва – 1 млн.шт. Підприємство працює у дві зміни, тривалість зміни – 8,1 год. Втрати на регламентовані простой – 5%. Середній процент виконання норм виробітку 114%. Визначити планову чисельність робітників-відрядників.

Задача 3:

Визначити відрядно-преміальну заробітну плату робітника, який за місяць виготовив 173 вироби при плані 125 шт. на місяць. Розцінка за один виріб 1,5 грн./шт. Доплата за виконання плану 10%, за кожен відсоток перевиконання плану 1,5%.

Задача 4:

Середньооблікова чисельність працівників за звітний період склала 400 чол. На протязі року прийнято на роботу 30 чоловік, звільнено 45 чоловік, в тому числі за власним бажанням 15 чоловік. Визначити коефіцієнти прийому, вибуття та плинності кадрів.

Задача 5:

Визначити норму часу і денну норму виробітку робітника на основі таких даних: оперативний час на виготовлення деталі 20 хв.; час на обслуговування робочого

місця – 8% від оперативного; час на перерви, передбачені технологією – 3 % від оперативного; підготовчо-заклучний час для партії деталей із 400 шт. – 560 хв.; час на відпочинок і особисті потреби – 50% від підготовчо-заклучного часу. Тривалість зміни – 8 год.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінок по 1 балу за задачу.

Оцінка 1 бал виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 1 бал), якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 1 бал за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 балів.

Тема 7. Собівартість, ціна, якість і конкурентоспроможність продукції

1. Самостійно опрацювати та законспектувати питання «Державний нагляд за якістю і внутрішньовиробничий технічний контроль. Функції та організація роботи Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації (Держстандарту України)».

2. Розв'язок задач:

Задача 1:

Визначити затрати на 1 грн. товарної продукції і процент зниження собівартості продукції на основі даних таблиці:

Вироби	Річний випуск, шт..		Собівартість одиниці продукції, грн./шт.		Гуртова ціна за одиницю, грн./шт.
	звіт	план	звіт	план	
Х	4000	4300	80	78	83
У	10000	9000	16	14	18

Задача 2:

Визначити собівартість виробництва продукції, якщо витрати на основні матеріали складають 300 тис. грн., заробітна плата основних робітників 30 тис. грн., розмір амортизаційних відрахувань - 15 тис. грн., частка амортизації складає 40 % від витрат на утримання та експлуатацію машин і обладнання. Позавиробничі витрати на стимулювання збуту складають 5 % від всіх виробничих витрат.

Задача 3:

Підприємство виробляє продукцію одного найменування за ціною 230 грн. за одиницю. Середні змінні витрати складають 180 грн., постійні витрати становлять 550000 грн. В результаті зростання орендної плати постійні витрати зростуть на 8 %. Визначте, який вплив здійснить збільшення постійних витрат на точку беззбитковості.

Задача 4:

Визначте точки безбитковості, оптимальний обсяг виробництва, ціну товару та прибуток для фірми, якщо ціни на її товар $P=160-10Q$, а загальні витрати для кількох обсягів виробництва наведені у таблиці:

Обсяг, тис. од.	0	1	2	3	4	5	6
Витрати, тис. грн.	30	50	80	130	210	330	500

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 1 бал за конспект теоретичного питання та 4 балів за задачі (по 1 балу за задачу).

Оцінка 1 бал виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 1 бал за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 балів.

Тема 8. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства

1. Опрацювати та законспектувати текст Закону України "Про інвестиційну діяльність".

2. Розв'язок задач:

Задача 1:

Маємо два види доходу:

Доход А: 100 дол. виплачується сьогодні і 100 дол. - через рік.

Доход В: 20 дол. виплачується сьогодні, 100 дол. - через рік, 100 дол. - через 2 роки.

Якому з цих доходів Ви надаєте перевагу при процентних ставках: 0,05? Чи зміниться ваше рішення, якщо ставка зміниться і складе 0,2?

Задача 2:

Банк приймає внески під складні відсотки у розмірі 6% річних. Кожного року клієнт під ці відсотки кладе однакову суму грошей, не знімаючи їх. Якими повинні бути ці щорічні внески, щоб через три роки на рахунку стало 5000 грн.?

Задача 3:

Обчисліть економічний ефект у виробника і споживача нового преса, якщо його виробництво обходиться у 4500 грн. Рентабельність виробництва становить 28%, а прибуток оподатковується ставкою 30%.

Використання преса дозволить щороку виготовляти продукції в обсязі 1200 шт. за ціною 3,5 грн./шт., собівартість виробу 2,9 грн.

Супутні капіталовкладення у споживача преса становлять 680 грн. щорічно, нормативний термін експлуатації преса – 3 роки.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 2 бали за конспект теоретичного питання та 3 балів за задачі (по 1 балу за задачу).

Оцінка 2 бали виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 1 бал), якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 1 бал за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 балів.

Тема 9. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства.

1. Опрацювати та законспектувати текст Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”.

2. Розв’язок задач :

Задача 1:

Розрахувати показники рентабельності продукції та фондів по підприємству за даними таблиці:

Показники	
Обсяг випуску продукції, шт.	12000
Гуртова ціна за одиницю продукції, грн.	24
Собівартість одиниці продукції, грн.	20
Прибуток від реалізації продукції підсобного господарства, грн.	4000
Збитки від позареалізаційних операцій, грн.	2000
Середньорічна вартість:	
- Основних фондів	122000
- Нормованих оборотних засобів	38000
Ставка податку на прибуток, %	30

Задача 2:

Розрахувати показники рентабельності окремих видів продукції, загальний показник рентабельності та рентабельність фондів за даними таблиці.

Виріб/ показник	Річний обсяг реалізації	Повна собівартість виробу, грн.	Відпускна ціна, грн.	Вага виробу, кг
А	70	0,63	0,75	0,9
Б	62	0,49	0,55	1,0
В	35	0,43	0,50	0,5
Г	10	0,23	0,30	0,2

Середньорічна вартість основних фондів 145 тис. грн., оборотних коштів 20,5 тис. грн.

Задача 3:

Обсяг реалізованої продукції (без ПДВ та акцизного збору) у звітному році становить 32360 тис. грн., собівартість реалізованої продукції 20420 тис. грн.,

доходи від реалізації матеріальних цінностей – 284 тис. грн., отримані дивіденди від інших підприємств – 46 тис. грн., втрати від уцінки поза обігових активів – 12 тис. грн., сума податків, які сплачує підприємство, становить 878 тис. грн., сума сплати відсотків за кредит 1888 тис. грн., середня сума основних фондів та оборотних засобів 88400 тис. грн., власний капітал – 32460 тис. грн. Розрахувати чистий прибуток підприємства, рентабельність реалізованої продукції, рентабельність фондів, рентабельність власного капіталу.

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів складається з оцінки у 2 бали за конспект теоретичного питання та 3 балів за задачі (по 1 балу за задачу).

Оцінка 2 бали виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований. Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 1 бал), якщо конспект не зроблений - 0 балів.

Оцінка 1 бал за задачу виставляється, якщо вона розв'язана правильно. Якщо задача не зроблена, або розв'язана неправильно - 0 балів.

Тема 10. Реструктуризація та санація суб'єктів господарювання. Банкрутство та ліквідація підприємств (організацій)

Опрацювати та законспектувати текст Закону України “Про банкрутство“ та Положення “Про порядок проведення санацій державних підприємств“

Термін здачі: відповідь на занятті для очної форми або термін, вказаний викладачем для дистанційної.

Форма подання результатів: усна відповідь на занятті для очної форми та файл для дистанційної.

Критерії оцінювання:

Максимальна оцінка - 5 балів виставляється якщо конспект повний, зрозумілий, структурований.

Бали знижуються, якщо у конспекті відсутні базові положення (мінус 2-3) бали, якщо конспект не зроблений - 0 балів.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи №1, №2, №3 проводяться у дистанційній формі (онлайн в середовищі Moodle).

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу - 25.

Модульна контрольна робота 1 при дистанційній формі навчання складається з 25 тестів.

Тестові завдання охоплюють весь зміст модуля і розподілені наступним чином:

Тема 1 - 9 тестів;

Тема 2 - 8 тестів;

Тема 3 - 8 тестів.

Модульна контрольна робота 2 при дистанційній формі навчання складається з 18 тестів та 1 задачі.

Тестові завдання охоплюють весь зміст модуля і розподілені наступним чином:

Тема 4 - 5 тестів;

Тема 5 - 5 тестів;

Тема 6 - 8 тестів (по 4 тести з частини 1 та частини 2);

Задача обирається випадковим чином і може відноситись до теми 4, 5 або 6. Пропонована задача є типовою для однієї з тем модуля. Аналогічні задачі винесені на самостійне завдання відповідної теми.

Модульна контрольна робота 3 при дистанційній формі навчання складається з **18 тестів та 1 задачі**.

Тестові завдання охоплюють весь зміст модуля і розподілені наступним чином:

Тема 7 - 5 тестів;

Тема 8 - 5 тестів;

Тема 9 - 4 тести;

Тема 10 - 4 тести.

Задача обирається випадковим чином і може відноситись до теми 7, 8 або 9. Пропонована задача є типовою для однієї з тем модуля. Аналогічні задачі винесені на самостійне завдання відповідної теми.

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт є однаковими і підпорядковані наступним вимогам.

Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально, тому за 18 тестових завдань студент може одержати максимально 18 **балів** (для 25 тестів відповідно 25 балів).

При тестуванні он-лайн оцінка обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох» та «так або ні») **1 бал** виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка **0 балів**;

- за тест, який передбачає декілька правильних відповідей (формат «декілька з багатьох», «відповідність») оцінка розраховується на **пропорційній основі**. Якщо, наприклад, в тесті передбачено дві правильні відповіді, то 1 бал виставляється, якщо студент навів обидві правильні відповіді, якщо одну правильну і одну неправильну – то оцінка за тест 0,5 балів, якщо ж обидві відповіді студента неправильні – тест оцінюється у 0 балів). Аналогічно для 3 відповідей – кожна оцінюється у 0,33 бали і помилки враховуються відповідно.

Максимальна кількість балів за задачу - 7.

7 балів виставляється, якщо:

- задача розв'язана правильно,

- показані всі необхідні проміжні розрахунки,

- вказані одиниці виміру,

- наведений обґрунтований коментар (якщо це необхідно за умовою задачі).

Бали знижуються відповідно:

- не наведено проміжних розрахунків - мінус 2-3 бали,

- не вказано (неправильно вказано) одиниці виміру - мінус 1 бал,

- не наведено коментар - мінус 2-3 бали,
- хід рішення правильний, але допущена помилка у розрахунках - мінус 3-4 бали,
- неправильний хід рішення задачі (повністю або частково), задача не розв'язана - мінус 5-7 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль – екзамен. Екзамен проводиться у вигляді тестування онлайн в ЕНК. На нього виносяться тести з усіх 10 тем курсу, по 4 тести з кожної теми. Кожен тест оцінюється у 1 бал максимально, тому за 40 тестових завдань студент може одержати максимально 40 балів.

При тестуванні он-лайн оцінка обраховується:

- для тестів, які передбачають одну правильну відповідь (формату «один з багатьох» та «так або ні») **1 бал** виставляється, якщо відповідь правильна, у протилежному випадку виставляється оцінка **0 балів**;

- за тест, який передбачає декілька правильних відповідей (формат «декілька з багатьох», «відповідність») оцінка розраховується на **пропорційній основі**. Якщо, наприклад, в тесті передбачено дві правильні відповіді, то 1 бал виставляється, якщо студент навів обидві правильні відповіді, якщо одну правильну і одну неправильну – то оцінка за тест 0,5 балів, якщо ж обидві відповіді студента неправильні – тест оцінюється у 0 балів). Аналогічно для 3 відповідей – кожна оцінюється у 0,33 бали і помилки враховуються відповідно.

Підсумковий рейтинговий бал одержується шляхом сумування семестрового рейтингу студента (в межах 60 балів) та балів, отриманих за екзамен (в межах 40 балів).

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери.

2. Правові основи функціонування підприємств в Україні: огляд законодавчо-нормативних актів, які визначають функціонування підприємств в Україні.

3. Статут, колективний договір та інші правові документи, що регулюють окремі напрями діяльності підприємства.

4. Класифікація підприємств за такими ознаками: мета і характер діяльності; форма власності майна; належність капіталу; правовий статус і форма господарювання; галузево-функціональний вид діяльності; технологічна (територіальна) цілісність та ступінь підпорядкування; розміри та чисельність працівників.

5. Основні типи господарських товариств.

6. Суть управління підприємством. Еволюція концепцій управління: раціоналістична концепція управління, неформальна концепція управління.

7. Функції управління підприємством.

8. Принципи управління.

9. Методи управління.

10. Поняття організаційних структур управління. Характерні риси, переваги та недоліки лінійної, лінійно-функціональної, функціональної, дивізіональної, матричної організаційних структур.

11. Поняття та типи виробничої структури підприємства: цехова та безцехова виробничі структури.

12. Предметна, технологічна та змішана виробничі структури.

13. Суть процесу прогнозування діяльності підприємства. Етапи прогнозування.

14. Методи прогнозування.

15. Планування як функція управління. Принципи та методи планування.

16. Система планів підприємства, їх взаємозв'язок.

17. Тактичне планування та оперативне планування.

18. Суть та типова структура бізнес-плану.

19. Поняття та складові елементи виробничої програми підприємства. Виробнича потужність підприємства.

20. Суть, класифікація і структура основних фондів.

21. Поняття та види оцінки основних фондів.

22. Фізичне (матеріальне) та моральне (економічне) спрацювання основних фондів. Моральний знос першого та другого роду.

23. Амортизація основних фондів. Методи нарахування амортизації: прямолінійний, зниження залишкової вартості, прискореного зниження залишкової вартості, кумулятивний, податковий, виробничий.

24. Характеристики процесу відтворення основних фондів: просте та розширене, інтенсивне та екстенсивне.

25. Система показників відтворення, оснащеності та ефективності використання основних фондів, методики їх розрахунку.

26. Суть, структура та класифікації оборотних засобів підприємства.

27. Елементний склад оборотних фондів та фондів обігу.

28. Нормовані оборотні засоби. Методи розрахунку нормативів оборотних засобів.

29. Обчислення нормативів оборотних засобів. Виробничі запаси та їх види.

30. Основні показники рівня ефективності використання оборотних засобів: коефіцієнти оборотності і завантаження, тривалість одного обороту в днях, рентабельність, методика їх обчислення.

31. Поняття і види нематеріальних ресурсів підприємства. Елементний склад нематеріальних активів.

32. Методи оцінки вартості ліцензій, патентів, та інших об'єктів інтелектуальної власності: витратний, прибутковий, ринковий.

33. Поняття та класифікації персоналу підприємства.

34. Категорії персоналу підприємств (керівники, спеціалісти, службовці, робітники).

35. Кількісні та якісні показники оцінки змін персоналу підприємства.

36. Поняття продуктивності праці.

37. Методи розрахунку продуктивності праці (трудовий, натуральний та вартісний).
38. Поняття оплати праці. Основна і додаткова заробітна плата.
39. Складові тарифної системи: тарифна ставка, тарифна сітка, тарифно-кваліфікаційний довідник, схема посадових окладів.
40. Основні форми оплати праці: погодинна та відрядна.
41. Розрахунок заробітку робітників за прямої погодинної та погодинно-преміальної систем.
42. Відрядна форма: розрахунок заробітків за простої відрядної, відрядно-преміальної, відрядно-прогресивної, непрямой відрядної, бригадної систем.
43. Безтарифні системи оплати праці: колективна форма оплати праці, контрактна система.
44. Витрати на продукування виробів (послуг), їх класифікація і структура.
45. Собівартість продукції як комплексний економічний показник. Виробнича та повна собівартість.
46. Кошторис виробництва. Зміст і методика обчислення кошторису виробництва.
47. Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Типова номенклатура калькуляційних статей витрат.
48. Поняття ціни на продукцію. Види цін (тарифів) і сфери їх застосування.
49. Типи цінової політики підприємства.
50. Визначення точки беззбитковості та обсягу виробництва, що забезпечує цільовий прибуток.
51. Якість продукції як економічна категорія. Показники якості продукції та їх характеристика.
52. Методи оцінки якості продукції.
53. Поняття і визначення рівня конкурентоспроможності продукції.
54. Застосовувані в Україні стандарти: державні стандарти, технічні умови, класифікатори, кодекси усталеної практики.
55. Поняття та економічне значення сертифікації продукції. Обов'язкова і добровільна сертифікація.
56. Поняття, склад і структура інвестицій. Внутрішні та зовнішні джерела інвестування.
57. Показники оцінки ефективності інвестицій: чистий приведений дохід, індекс дохідності, період окупності, внутрішня норма дохідності.
58. Суть та складові фінансового ринку.
59. Інструменти ринку грошей, кредитного та фондового ринку.
60. Поняття і характеристика інноваційних процесів. Види інновацій.
61. Показники оцінки ефективності інновацій.
62. Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства.
63. Джерела формування доходу і прибутку підприємства.
64. Види прибутку та методика їх розрахунку.

65. Методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства.

66. Групи показників для оцінки фінансового стану: показники фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, прибутковості (рентабельності), ділової активності, методика їх обчислення.

67. Сутнісна характеристика реструктуризації підприємств. Форми реструктуризації суб'єктів господарювання.

68. Санація (фінансове оздоровлення) господарюючих суб'єктів.

69. Типи санації та рішення про проведення санації.

70. Банкрутство підприємств як економічне явище. Симптоми прояву банкрутства.

71. Процедура офіційного порушення справи про банкрутство.

72. Етапи судової справи про банкрутство.

73. Організація ліквідації збанкрутілих підприємств (організацій).

74. Черговість задоволення вимог кредиторів.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
A	100-90
B	82-89
C	75-81
D	69-74
E	60-68
FX	36-59
F	0-35

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 22 год., семінари – 10 год., практичні – 10 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 6 год., іспит 30 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				Змістовий модуль III			
Назва модуля	Економічні основи діяльності підприємства			Ресурси підприємства				Напрями та ефективність діяльності підприємства			
Кількість балів за модуль	76 балів (31%)			88 балів (36%)				82 бали (33%)			
Теми лекцій	Підприємство як суб'єкт господарювання (1 бал).	Управління підприємством (1 бал).	Прогнозування та планування діяльності підприємства (1 бал).	Основні фонди підприємства (1 бал).	Оборотні засоби та нематеріальні активи підприємства (1 бал).	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці (2 бали).	Собівартість, ціна, якість і конкурентоспроможність продукції (1 бал).	Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства (1 бал).	Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства. (1 бал).	Реструктуризація та санація суб'єктів господарювання. Банкрутство та ліквідація підприємств (1 бал).	
Теми практичних занять	Підприємство як суб'єкт господарювання. (11 балів)	Управління підприємством (11 балів)	Прогнозування та планування діяльності підприємства (11 балів)	Основні фонди підприємства (11 балів)	Оборотні засоби та нематеріальні активи підприємства (11 балів)	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці (22 бали)	Собівартість, ціна, якість і конкурентоспроможність продукції (11 балів)	Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства (11 балів)	Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства (11 балів).		
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			
	246 балів. Коефіцієнт переведення у 60-бальну шкалу – 4,1										
Підсумковий контроль	Екзамен (40 балів)										
Загалом	100 балів										

7. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. - 2-е вид. - Київ : Центр учбової літератури, 2018. - 488 с.
2. Економіка підприємства: практикум : навчальний посібник / О. В. Березін, Н. В. Бутенко; рецензент: Л. В. Городянська, В. П. Дубіщев. - Київ : Знання, 2009. - 256 с.
3. Економіка підприємства : навчальний посібник / І. М. Бойчик. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Київ : Атіка, 2006. - 527 с.
4. Економіка підприємства: навчальний посібник / А. В. Калина, А. А. Котвицький, О. З. Стожок ; Університет сучасних знань. - Київ : Знання України, 2007. - 323 с.
5. Економіка підприємства: навчальний посібник / В. М. Шаповал, Р. Н. Аврамчук, О. В. Ткаченко. - Київ : Центр навчальної літератури, 2003. - 286 с.
6. Економіка підприємства: навчальний посібник / В. А. Сідун, Ю. В. Пономарьова. - Київ : Центр навчальної літератури, 2003. - 435 с.

Додаткова

1. Березін О.В., Бутенко Н.В. Економіка підприємства : практикум : навч. посіб. / О.В. Березін, Н.В. Бутенко. — К. : Знання, 2009. — 254 с.
2. Бойчик І. Економіка підприємства: Навчальний посібник. К. – 2007.
3. Бондар Н. М. Економіка підприємства: Навч. посіб. - К.: А.С.К., 2004.
4. Величко В.В. Економіка підприємства: навчальний посібник Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. - ХНАМГ –2010. – 169 с.
5. Гетьман О.О. Економіка підприємства : навчальний посібник / О.О.Гетьман, В.М.Шаповал. – 2-е вид. – К. : ЦУЛ, 2010. – 488 с.
6. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства : навчальний посібник / В.І.Гринчуцький, Е.Т.Карапетян, Б.В.Погріщук – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : ЦУЛ, 2012. – 304 с.
7. Економіка підприємств. Підручник/ Ф. В. Горбонос, Г. В. Черевко, Н. Ф. Павленчик, А. О. Павленчик. – К. : Знання, 2010. – 463 с.
8. Економіка підприємства: підручник/ за ред. А.В. Шегди. — К.: Знання, 2006. — 614 с.
9. Економіка підприємства: навч. посібник / В. П Круш, В. І. Подвігіна, Б. М. Сердюк та ін. – К.: Ельга-Н, 2009. – 777 с.
10. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. д.е.н.,проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с.
11. Жукова Ю.М. Методичні рекомендації до вивчення курсу «Економіка підприємства»: Навчально-методичний посібник. – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2009. – 68 с.

Законодавство:

1. Закон України “ Про підприємства в Україні “ // Галицькі контракти. – Березень, 1998 р.
2. Закон України “ Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 49. – с. 682.

3. Закон України “ Про підприємництво “ від 26 лютого 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 9. – ст. 71.
4. Закон України “ Про інвестиційну діяльність “ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 10. – с. 138.
5. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств “ від 28 грудня 1997 р. // Урядовий кур’єр. – 1997. – 6 червня.
6. Закон України “ Про банкрутство “ від 14 травня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 31.
7. Положення “ Про порядок проведення санацій державних підприємств “ : Засв. Постановою Кабінету Міністрів України, від 8 лютого 1994 р. № 27 // Урядовий кур’єр. – 1994. – 17 березня.
8. Закон України “Про оплату праці”//Законодавство України про працю станом на 25 травня 1999 р. – К.:Істина,1999.
9. Закон України”Про колективні договори і угоди”.-К.,1999
10. Закон України “Про охорону праці”.-К.,2000.
11. Закон України «Про авторське право та суміжні права», 02.11.2000.
12. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», 12.07.2000.
13. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», 1.07.1994.
14. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції», 1.01.1997.

8. Додаткові ресурси (за наявності)

ЕНК «Економіка підприємства» для навчання в середовищі Moodle (<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=7445>).